

„EGY ISKOLA – EGY POLGÁRŐR” PROGRAM

A gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató- és nevelő intézményeknek, a rendőrségnek és a civil szervezeteknek, így a polgárőrségnek is.

A PROGRAM JOGI ALAPJA

Az „Egy iskola – Egy polgárőr” program jogi alapját a Polgárőrségről szóló 2006. évi LII. törvény 4/A § (3) bekezdésében foglaltak adják, miszerint a polgárőr – a polgárőrség és az óvoda, valamint az általános iskola fenntartójával kötött együttműködési megállapodás alapján – jogosult a gyermekek úttesten történő biztonságos átkelésének elősegítése érdekében az óvodák és általános iskolák közvetlen közelében jelzőőri feladatokat ellátni.

Az OPSZ Alapszabálya a célok és feladatok között a bűncselekmények megelőzésében és felderítésében való közreműködést, az eltűnt személyek felkutatásában és a gyermekbalesetek megelőzésében történő részvételt emeli ki az „Egy iskola – egy polgárőr” program keretében.

Az OPSZ Szervezeti és Működési Szabályzata hangsúlyozottan kiemeli, hogy a polgárőr mozgalom célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a polgárőr szervezet tevékenysége kiterjed: a gyermek és az iskolai bűnmegelőzési nevelőmunkában való részételre.

„EGY ISKOLA – EGY POLGÁRŐR” PROGRAM MEGHIRDETÉSE

Az OPSZ középtávú stratégiájában fogalmazta meg, hogy a gyermek- és fiatalkori bűnözés csökkentése és az áldozattá válás megelőzése érdekében a polgárőrség nagyobb szervezettségben jelenjen meg az iskolákban, és olyan együttműködési lehetőségeket dolgozzon ki, amely elősegíti a baleset megelőzést, hozzájárul az iskolás gyerekek közlekedési ismereteinek javításához és a gyermekekre leselkedő veszélyforrások megelőzéséhez.

Az Országos Polgárőr Szövetség 2006. október 27-én hirdette meg az „Egy iskola – egy polgárőr” programot és felkérte a pedagógus társadalmat, hogy egymás kölcsönös segítségével valósítsák meg.

A megvalósítás a következő főbb területeken történik:

- általános bűnmegelőzés, valamint a gyermek- és fiatalkori bűnözés, illetve az áldozattá válás megelőzése;
- kiemelten a drogvédelem;
- baleset-megelőzés – közlekedési szabályok betartása, közlekedési vetélkedők szervezése;
- a polgárőr-utánpótlás, -nevelés, nyári táboroztatások.

A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA

A program meghirdetése után valamennyi megyében 5 – 5 iskolával indult el, amelyhez egyre több iskola csatlakozott. Jelenleg 778 iskola és közel 1000 pedagógus vesz részt a programban.

A program keretében ajánlásra került, hogy tanórán (osztályfőnöki órán) vagy fakultatív módon (pl. szakkör), illetve szabadidős tevékenység keretében (vetélkedő, nyári táborozás) a tanulók információt, tájékoztatást kapjanak a bűnmegelőzés őket érintő problémáiról.

A program megvalósítása szükségessé teszi, hogy elsősorban az elméleti oktatásokat olyan polgárőrök vagy pedagógusok tartsák, akik pedagógiai érzékkel, kellő szakmai felkészültséggel, elegendő gyakorlati ismerettel rendelkeznek.

A gyakorlati foglalkozások alkalmával kiválóan felkészült szakemberek (rendőr, polgárőr, pedagógus) is bevonhatók.

Fontos azonban, hogy az oktatást vezető teljes mélységében ismerje a tanintézet e témában előírt és ezzel összefüggő jogi előírásait és a társadalmi elvárásokat.

A KÉPZÉS FORMÁJA:

ELMÉLETI KÉPZÉS

a) Osztályfőnöki óra keretében: 3 + 1 tanóra

b) Tervezett tanórán kívüli óra keretében: 11 óra
(Ez lehet pl. szakköri foglalkozás keretében.)

Összesen: 14 + 1 óra

a) OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA 3 TANÓRÁBAN:

Első tanóra:

- Oktató bemutatkozása.
- Polgárórság bemutatása.
- A gyermekek szimpátiájának elnyerése.

Második tanóra:

- Általános bűnmegelőzés.
- Drogmegelőzés.

Harmadik tanóra:

- A baleset-megelőzés.
- Biztonságos közlekedés.

A + 1 tanóra keretében célszerű megvalósítani – az elméleti és gyakorlati képzés befejezését követően (év végén) – a tudásszint felmérést, amely előre összeállított és jóváhagyott feladatlap kitöltésével történne.

b) TERVEZETT TANÓRÁN KÍVÜL 11 ÓRÁBAN:

A tantervben szereplő témák a teljesség igénye nélkül:

- Bűnmegelőzési alapfogalmak.
- Segítségnyújtás, értesítési és közreműködési kötelezettségek.
- Feladatok a szolgálat megkezdése előtt.
- Jelenlét a közterületen.
- A közlekedési polgárőrök általános feladata.
- Parkoló gépjárművek, elhagyott épületek ellenőrzése.
- Közreműködés egyes közlekedési eseményeknél.
- Közlekedési feladat iskolakezdés idején.
- A polgárőr tevékenység alapvető feladatai.

Továbbá minden olyan téma, amelybe a felnőtt polgárőr bevonhatja az ifjú polgárőrt, ilyen lehet többek között a rendezvénybiztosítás.

A tanórát és a tanórán kívüli órát kidolgozott – és az OPSZ által jóváhagyott – tanterv alapján kell megtartani. A részletesen kidolgozott tanterv kiegészítését szolgálják az OPSZ szakanyagai.

A tanórán kívüli elméleti foglalkozásokat természetesen csak azon gyerekeknek kell megtartani, akik mint „ifjú polgárőrök” vállalják ezen elkötelezettséget, illetve tagjai kívánnak lenni a polgárőrségnek.

GYAKORLATI KÉPZÉS

Javasolt óraszám: **22** óra

A gyakorlati képzés általában tanórán kívüli, ha csak nincs összevonva más, tanrendben tervezett órával. A gyakorlati képzést előre kidolgozott foglalkozási terv alapján kell megtartani.

A foglalkozási terv az oktatási tantervben szereplő program gyakorlati végrehajtására épül. A gyakorlati végrehajtás azonban megfelelő létszámú és kellően felkészült polgárőrök – szükség esetén (pl. forgalomirányítás iskolakezdekör) rendőrök – bevonásával történjen.

A gyakorlati és elméleti képzés biztosítsa, hogy a gyermekek megismerjék a bűn- és baleset-megelőzéssel kapcsolatos előírásokat, az áldozattá válás elkerülésének feltételeit és azokat az intézkedési gyakorlatokat, amelyek egy megfigyelés, rendezvénybiztosítás, kisebb súlyú baleseti helyszín, stb. esetén tőlük elvárható.

A programban részt vevő pedagógusok és polgárőrök részére megjelent az osztályfőnöki óra keretében tartandó „Egy iskola – egy polgárőr oktatási segédanyag”.

A „TANDEM” oktatási anyag, a közlekedésbiztonságról és a közlekedéssel kapcsolatos információkról és a segéd-motoros vizsgákra való felkészítésről.

Az ORFK Országos Baleset-megelőzési Bizottságától a megyék és Budapest 2008. év végén és 2009-ben 1-1 db KRESZ pályát, 2 db kerékpárt és 3 db kismotor-kerékpárt kapott a gyakorlati oktatás megvalósításához.

A programban résztvevő iskolák a Nemzeti Alaptanterv és az oktatási törvény által előírt „Pedagógia Programba” a helyes közlekedési magatartás kialakítása mellett vegyék fel a polgárőri és a bűnmegelőzési ismeretek oktatását is.

Az iskoláknak ki kell jelölni saját szakreferens pedagógusát, aki felelős a programban szereplő képzésért. A polgárőr egyesület arra alkalmas, nem pedagógus tagja is részt vehet oktatóként a képzésben.

A polgárőr egyesületeknek ki kell jelölni azokat a polgárőröket, akik kapcsolattartók, összekötők és közvetlenül segítik az iskolát a képzésben, a nevelésben, az iskolai rend fenntartásában.

A polgárőr egyesületek jelentős része végez ifjúságnevelő, oktató, védő feladatokat. A napi munkába be kell illeszteni az iskolákkal fenntartott munkakapcsolatot, amelynek keretében folyamatosan meg kell valósítani:

- az iskolai kezdések és befejezések idején gyalogátkelés segítségét,
- az iskolai rendezvények biztosítása és előkészítésébe való bekapcsolódást,
- a közlekedési versenyek, vetélkedők szervezését,
- az iskolai kirándulások támogatását, a lakóközrözetek melletti kirándulóhelyekre elszállítást,
- az ifjúsági polgárőr csoportok létrehozását,
- a gyermeküdültetés szervezését önállóan és központilag,
- az iskolák környékén figyelő-, járőrszolgálat szervezését (drogterjesztők távoltartása, egyéb atrocitások megelőzése).

GYAKORLATI TANÁCSOK

A programot az iskolák székhelyén működő rendőrkapitányságok munkatársai és a pedagógusok pozitívan fogadták. Egyre határozottabb igény van rá, hogy a polgárőrök e program keretében vegyenek részt az iskolai oktatásban és nevelésben.

A programban résztvevő iskolák több, mint fele a tanórai képzési formát választotta. Ez felel meg leginkább annak, hogy minél több fiatalhoz jussanak el ezek az ismeretek. E képzési forma keretében célszerű a programot megvalósítani.

Természetesen, ez nem zárja ki a fakultatív képzés lehetőségét. Ideális az lenne, ha a két képzési forma egymás mellett valósulna meg.

A fakultatív képzés nagy energiát, felkészültséget, rendszerességet igényel úgy a pedagógustól, mint a tanulóktól. Hátránya, hogy kevés tanuló vonható be a programba. Előnye, hogy mélyrehatóbb, eredményesebb ismereteket, felkészültséget ad.

Indokoltnak tartjuk bevonni a programba a középfokú intézményeket, főiskolákat, egyetemeket. Az oktatáson, képzésen kívül alternatív megoldást kell adni a 14 – 25 év közötti tanuló ifjúságnak a szabadidő szervezett és hasznos eltöltéséhez.

A PROGRAM SZÉLESÍTÉSÉNEK FELADATAI

Tovább kell szélesíteni a programban részt vevő iskolák körét, minél több gyermeket, fiatalot, pedagógust be kell vonni az oktatásba és felkészítésbe.

A polgárőr egyesületek önállóan vagy a rendőrséggel közösen tartsanak közlekedési-, és bűnmegelőzési oktatásokat, programokat.

A megyei polgárőr szövetségek az átadott KRESZ parkokat használják a közlekedésbiztonsági oktatásokhoz, és szerveznek közlekedési vetélkedőket.

Lehetőség szerint a helyi önkormányzatokkal és a helyi rendőrséggel közösen törekedjenek közlekedési parkok létrehozására, üzemeltetésére.

Fokozni kell a polgárőrök közterületi jelenlétét az iskoláknál kettős céllal: a gépjárműforgalomból eredő veszélyek minimalizálása, másrészt a tanulók az esetleges szabálysértésektől történő visszatartása.

Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a felvilágosító tevékenységre és folyamatos kapcsolattartásra az iskolák vezetésével a megelőzés érdekében, valamint a szülők tájékoztatásában.

A természet-, és környezetvédelem problémáival, a természetvédelem jelentőségével meg kell ismertetni a fiatalokat és hangsúlyozni kell az egyén meghatározó szerepét a lakókörnyezete védelmében.

A nyári gyermektáboroztatásokat minden évben meg kell szervezni, s a táborok tematikáját az „Egy iskola – egy polgárőr” programra kell építeni.

Szorgalmazni kell az oktatási intézményekben ifjúsági polgárőr csoport megalakítását.

Minden évben meg kell szervezni az „Egy iskola – egy polgárőr” programba benevezett általános iskolák tanulói megyei és országos közlekedésbiztonsági versenyét „Polgárőr Háromtusa” címmel.

POLGÁRŐRÖK A TANÉVKEZDÉS BIZTONSÁGÁÉRT PROGRAM

A tanévkezdés időszakára időzített program keretében a polgárőrök önállóan és a rendőrség együttműködve elsősorban bűnmegelőzési és közlekedésbiztonsági feladatok végrehajtásában vesznek részt. A jelenlét deklarált célja a gyermekek sérelmére irányuló – a droggal, az alkohollal, a szexuális és vagyon elleni bűncselekményekkel összefüggő – megelőzés, valamint a gyermekbalesetek elkerülése.

A polgárőr egyesületeknek a tanévkezdés tevékenység keretében az alábbi feladatokat célszerű végezni:

- tanévkezdés időszakában az iskolák környékén a gyermekbalesetek megelőzése,
- gyermekek sérelmére irányuló jogsértő cselekmények (kábitószer és pornográf termékek terjesztése, pedofília és egyéb erőszakos jellegű események) megakadályozása,
- gyermekek biztonsága valamennyiünk közös ügye, ezért szükség van a pedagógusok és a gyermekek szüleinek aktivizálására, és bevonására,
- polgárőr egyesületek kapcsolódjanak be a rendőrség „Iskola rendőr” programjának megvalósításába,
- helyi média segítségével adjanak rendszeres tájékoztatást a bűncselekmények és a közlekedési balesetek megelőzése, az ifjúság védelme érdekében tett kezdeményezéseikről,
- megelőző és felderítő akciók szervezését egyeztessék az oktatási intézményekkel, szülői munkaközösségekkel,

Nyújtsanak segítséget a gyermekekre veszélyt jelentő deviáns személyek és hajléktalanok távol tartásához, e személyek felfedéséhez, és jogsértő magatartásuk elhárításához. Észrevételeiket jelezzék a rendőrségnek.

A polgárőr – a polgárőrség és az óvoda, valamint az általános iskola fenntartójával kötött együttműködési megállapodás alapján – végezzék a gyermekek úttesten történő biztonságos átkelésének elősegítése érdekében az óvodák és általános iskolák közvetlen közelében a jelzőőri feladatokat.